

Sak 2/15

- **Fastsetting av kvote for betinget skadefelling av jerv i Hedmark i 2015.**
- **Anmodning om kvote for betinget skadefelling og lisensfelling av brunbjørn i Hedmark i 2015.**
- **Anmodning om kvote for betinget skadefelling av gaupe i Hedmark i 2015.**

Bakgrunn

Gjennom behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) og Innst. S. nr 174 (2003-2004) ble det vedtatt nasjonale bestandsmål for ulv, brunbjørn, gaupe, jerv og kongeørn. Det ble også vedtatt å opprette åtte forvaltningsregioner for rovvilt. I Forskrift om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften), av 18.3.2005 nr 242, er de regionale rovviltnemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling etter § 8 når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art og region, jf. §§ 7 og 4.

Styrende dokumenter

Rovviltforliket

Representantforslag 163 S (2010-2011) (rovviltforliket) legger nye føringer for forvaltningen av brunbjørn, gaupe og jerv, bl.a. når det gjelder uttak av skadegjørende individ.

Naturmangfoldloven

Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), av 19.6.2009 nr 100, legger rammen for forvaltningen av naturressursene, jf. § 1. Etter § 5 skal artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og artene skal forekomme i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Naturmangfoldloven § 7 sier at prinsippene i §§ 8 til 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet og vurderingene skal framgå av beslutningen. Tiltak etter naturmangfoldloven skal også avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målsettingen nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning i rovviltforskriften § 1.

Rovviltforskriften

Rovviltforskriften § 3 første ledd definerer de nasjonale bestandsmålene for brunbjørn, gaupe, jerv og ulv, mens de regionale bestandsmålene for Hedmark er gitt i § 4 første ledd bokstav e: Region 5 – Hedmark – skal ha 10 ynglinger av gaupe, fem ynglinger av jerv og tre ynglinger av brunbjørn, samt tre ynglinger av ulv i samarbeid med region 4 (Oslo, Akershus og Østfold). Når bestandene av den enkelte art ligger over disse regionale bestandsmålene har rovviltnemnda myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling, lisensfelling og kvotejakt, jf. henholdsvis §§ 8, 10 og 11. Rovviltnemndene har også vedtaksmyndighet for bjørn når det er 10 ynglinger av bjørn i Norge eller mer. Det er et absolutt krav om at nemnda må være beslutningsdyktig i henhold til § 7 fjerde ledd. Ved vurdering om nemnda har myndighet legges data om siste års yngling for brunbjørn og ulv til grunn, mens gjennomsnittet for de tre siste års ynglinger legges til grunn for gaupe og jerv, jf. § 7 første ledd, andre og tredje punktum.

I § 7 andre ledd heter det:

Rovviltnemndens vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6.

Det er Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt som skal gi data om status og utvikling i bestandene, jf. § 3 siste ledd. Når kvote etter forskriften §§ 8, 10 og 11 er vedtatt, belastes irregulær avgang av rovvilt i regionen denne kvoten, jf. § 7 siste ledd.

Om skadefelling

Skadefelling er hjemlet i naturmangfoldloven § 18, første ledd bokstav b, jf. rovviltforskriften § 8; skadefelling av brunbjørn, gaupe, jerv og ulv er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå på husdyr eller tamrein. Rovviltnemnda eller Miljødirektoratet setter en kvote for betinget skadefelling, jf. rovviltforskriften henholdsvis §§ 8 og 13, og fellingstillatelse gis av Fylkesmannen innenfor den kvote og de vilkårene som er satt, jf. § 9, og føringer gitt i rovviltforliket. Kvoten som fattes kan gjelde i perioden 1. juni til 15. februar, jf. § 8 første ledd siste punktum.

Skadefelling retter seg mot enkeltindivider, og er ikke et virkemiddel som kan benyttes til å regulere bestanden. Regulering av bestandsstørrelsen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt. Kvoten for betinget skadefelling kan derfor heller ikke direkte sammenlignes med en kvote for lisensfelling eller kvotejakt. Kvoten settes blant annet ut i fra det en forventer er realistisk at kan bli felt under skadefelling gjennom beitesesongen.

Vedtak om skadefelling er frikoblet fra grunneierretten.

Bestandsstatus og -utvikling hos brunbjørn, gaupe og jerv i Hedmark

Brunbjørn

Med DNA-analysene har man etter hvert fått en god oversikt over brunbjørnens geografiske utbredelse og bestandsstørrelse i Norge. Disse innsamlingene startet i 2006, og gir et minimumstall for hvor mange brunbjørner som har vært innom Norge gjennom året. Det foreligger foreløpig ingen rapport over bestandstallene i 2014. I 2013 ble det samlet inn 1246 prøver på landsbasis. 66 % av prøvene gav positivt resultat på brunbjørn. Av disse kunne man individbestemme og fastslå at 148 (mot 137 i 2012) brunbjørner – 93 hannbjørner og 55 binner – hadde vært i Norge i 2013. 54 av disse var ikke påvist i Norge tidligere. Dette kan være individer som ikke har blitt fanget opp i analysene, brunbjørn som nylig har innvandret eller unger som er født inn i bestanden.

I Hedmark ble det i 2013 samlet inn 263 prøver. Gjennom disse prøvene ble det påvist 41 brunbjørner, fordelt på 26 hannbjørner og 15 binner. De 2 hannbjørnene som ble felt ved lisensfelling i 2013 er med i disse tallene. Det har ikke tidligere blitt påvist så mange binner som i 2013, men tallene er små, og i grove trekk må en si at antall binner har holdt seg rimelig stabilt siden 2009. Binnene med tilhold i Hedmark har tidligere hovedsakelig blitt påvist i Trysil, men de siste årene har flere binner også blitt registrert i Engerdal. Både i 2011, 2012 og 2013 ble 4 binner registrert i Engerdal. Også i Elverum og Åsnes er det registrert binner i 2013. Det jevnt over høye gjenfunnet av brunbjørn som tidligere er påvist i fylket – 70 % av bjørnene påvist i 2013 - er en indikasjon på at tallene fra DNA-overvåkingen på en god måte gjenspeiler brunbjørnbestanden i Hedmark, selv om dette tallet har gått noe ned siden 2012 (78 %).

Det er foreløpig ikke utarbeidet rapport og bestandsestimater på bakgrunn av DNA-prøver som er samlet inn i 2014. En vesentlig nedgang i antall rapporterte skader på husdyr i 2014 der bjørn er skadegjørere, kan imidlertid antyde at det har vært en nedgang i antall hannbjørner. Utbredelsesområdet til binner er avgrenset til østlige områder i Hedmark mot riksgrensen, og det forekommer sjelden skader på husdyr forårsaket av binner. En økt avskyting av bjørner i Sverige de siste årene kan også ha ført til redusert innvandring av bjørner til Norge.

Tabell 1: Brunbjørner påvist ved hjelp av DNA i Hedmark i perioden 2007 til 2013 fordelt på kjønn, antall brunbjørner som er registrert i Hedmark tidligere, estimat på yngling og antall brunbjørner som er registrert døde i Hedmark i samme periode (de som er tatt ut gjennom skadefelling er angitt i parentes).

	2007 ¹	2008 ²	2009 ¹	2010 ²	2011 ²	2012 ²	2013 ²	2014
Totalt	54	27	45	48	38	37	41	-
Hannbjørn	48	21	35	38	28	25	26	-
Binner	4	6	10	10	10	12	15	-
Gjenfunn	-	63 %	62 %	60 %	84 %	78 %	70 %	-
Estimert antall								
ynglinger	-	-	-	1,3	1,5	1,5	2,1	-
Avgang	3 (1)	7 (4)	6 (1)	6 (3)	5 (5)	4 (3)	3 (0) ³	2 (2)

¹ Heldekkende innsamling i Hedmark

² DNA samlet i de kommunene i Hedmark med høyest forekomst av brunbjørn

³ Ett dyr gjenfunnet med ukjent dødsårsak, alder og kjønn. Døde sannsynligvis i 2012

Dokumentasjon på antall ynglinger av brunbjørn er vanskeligere enn for de tre andre store roviltartene, mye fordi man ikke kan spore på snø. Det er derfor laget en modell som beregner hvor mange brunbjørnkull som teoretisk fødes årlig i Norge. Denne modellen baserer seg på de årlige DNA-undersøkelsene sammen med kunnskap om bl.a. bjørnens arealbruk, kjønnsfordeling, binnerens alder ved første kull og dødelighet i bestanden. Disse beregningene gir for Hedmark 1,5 ynglinger i 2011, 1,5 ynglinger i 2012 og 2,1 ynglinger i 2013. Bestandsmålet for Hedmark er 3 ynglinger. Totalt er det beregnet 6,6 ynglinger i Norge i 2013.

Kilder:

- Populasjonsovervåking av brunbjørn 2005-2008: Rapport for Sør-Norge, 2007. Bioforsk Rapport nr 52 2008.
- Populasjonsovervåking av brunbjørn 2005-2008: DNA analyse av prøver samlet i Norge i 2008. Bioforsk rapport nr 58 2009.
- Populasjonsovervåking av brunbjørn 2009-2012: DNA analyse av prøver samlet i Norge i 2009. Bioforsk rapport nr 72 2010.
- Populasjonsovervåking av brunbjørn 2009-2012: DNA analyse av prøver samlet i Norge i 2010. Bioforsk rapport nr 49 2011.
- Populasjonsovervåking av brunbjørn 2009-2012: DNA-analyse av prøver samlet i Norge i 2011. Bioforsk rapport nr 57 2012.
- Populasjonsovervåking av brunbjørn 2009-2012: DNA-analyse av prøver samlet i Norge i 2012. Bioforsk rapport nr 47 2013.
- Populasjonsovervåking av brunbjørn: DNA-analyse av prøver samlet i Norge i 2013. Bioforsk rapport nr 48 2014.
  - Etter-analyse av 24 prøver fra Hedmark i 2013
  - Oppdatert beregning over antall kull med bjørnunger i 2013

Gaupe

Bestandsstørrelse og bestandsutvikling hos gaupe i Norge blir overvåket ved hjelp av to metoder. For det første gjøres det hvert år en beregning av minimum antall familiegrupper på bakgrunn av observasjoner av familiegrupper over hele landet. Ut fra antall registrerte familiegrupper kan totalbestanden beregnes. I tillegg er det i deler av landet (Hedmark inkludert) opprettet et fast nettverk av takseringslinjer som går hver vinter før gaupejakta starter. Utviklingen i gaupebestanden kan følges over tid gjennom eventuelle endringer i sporkryssingsfrekvens på linjene ("gaupeindeks").

På landsbasis hadde gaupebestanden sin siste topp i 2009 med 92 ynglinger. Siden den gang har antall familiegrupper blitt redusert med 7-14 % årlig. For andre år på rad ligger gaupebestanden under det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger. Med totalt 53,5 påviste familiegrupper før jakt i 2014 ligger man nå 18 % under det vedtatte målet.

Også i Hedmark fortsetter nedgangen i gaupebestanden. I overvåkingsprogrammet er det estimert henholdsvis 6,5, 5 og 4,5 familiegrupper i årene 2012 til 2014. Dette gir et gjennomsnitt på 5,3 familiegrupper for denne treårsperioden. Vi har ikke hatt så få estimerte familiegrupper av gaupe i Hedmark siden starten av dataserien i 1996. Bestandsmålet for gaupe i Hedmark er 10 familiegrupper.

Tabell 2: Antall familiegrupper av gaupe i Hedmark i perioden 2008 til 2014 samt kjent avgang av gaupe i samme periode (de som er tatt ut gjennom skadefelling er angitt i parentes).

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Antall familiegrupper	10,5	9	9	11	6,5 ¹	5	4,5 ²
Avgang	15 (0)	16 (1)	11 (1)	10 (0)	9 (0)	5 (0)	1 ³ (0)

¹ En yngling er delt med region 3 (Oppland)

² En yngling er delt med Sverige

³ Påkjørt av bil

Kilder:

- Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2014. NINA Rapport 1049.

Jerv

Jervebestanden i Norge er gjennom flere år estimert med bakgrunn i registrering av antall ynglehi. For perioden 2012 til 2014 er det et gjennomsnitt på 54,7 ynglinger av jerv i Norge. Ut i fra dette er bestanden av jerv i Norge estimert til 343 ± 46 voksne individer tidlig på våren 2014 (NINA rapport 1086). Ut i fra et gjennomsnitt på 9 ynglinger i Hedmark i perioden 2012 til 2014 har NINA beregnet at jervebestanden i Hedmark er på 56 ± 11 dyr (tabell 3).

Tabell 3: Antall ynglinger av jerv i Hedmark i perioden 2008 til 2014, beregnet bestand, antall hiuttak hvor tisper og/eller valper er tatt ut og all kjent avgang av jerv i Hedmark i samme periode (jerv tatt ut ved ekstraordinære uttak og ved skadefelling er angitt i parentes).

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ynglinger	8	5	10	12	10	7	10	-
Estimert bestand	46,9	36,2	49,0	55,6	65,9	59,7	56	-
Hiuttak	1	1	1	3	2	2	2	-
Avgang	8 (4)	4 (3)	13 (2)	23 (13)	26 (12)	14 (3)	18 (8)	2

Kilder:

- Yngleregistrering av jerv i Norge i 2008. NINA Rapport 398
- Yngleregistrering av jerv i Norge i 2009. NINA Rapport 508
- Yngleregistrering av jerv i Norge i 2010. NINA Rapport 614
- Yngleregistrering av jerv i Norge i 2011. NINA Rapport 757
- Yngleregistrering av jerv i Norge i 2012. NINA Rapport 898
- Yngleregistrering av jerv i Norge i 2013. NINA Rapport 981
- Yngleregistrering av jerv i Norge i 2014. NINA Rapport 1086

Vurderinger og innstilling fra sekretariatet

Vurderinger i forhold til hjemmelsgrunnlag

Rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling, jf. rovviltforskriften § 8, når kravene § 7 og de regionale bestandsmålene, jf. § 4 første ledd bokstav e, er oppfylt (tabell 4). Data for siste års yngling legges til grunn for brunbjørn og ulv, mens gjennomsnittet for de tre siste årene legges til grunn for gaupe og jerv, jf. § 7 første ledd, andre og tredje punktum.

Tabell 4: Regionale bestandsmål for brunbjørn, gaupe og jerv i Hedmark, samt data for ynglinger (2013 for brunbjørn, og gjennomsnitt for 2012, 2013 og 2014 for gaupe og jerv).

	Brunbjørn	Gaupe	Jerv
Regionalt bestandsmål	3	10	5
Data for yngling	2,1 ¹	5,3 ²	9 ³

¹ Bioforsk Rapport 48 2014

² NINA Rapport 1049

³ NINA Rapport 1086

Rovviltnemndene har også vedtaksmyndighet for bjørn når det er 10 ynglinger av bjørn i Norge eller mer. Totalt ble det beregnet 6,6 ynglinger av bjørn i Norge i 2013.

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 skal ligge til grunn for all utøving av offentlig myndighet som berører naturmangfoldet, jf. § 7, og vurderingene skal framgå av beslutningen. Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 8, jf. også rovviltforskriften § 7 andre ledd og § 3 tredje ledd. Biologien og økologien til brunbjørn, gaupe og jerv er godt undersøkt, og gjennom Nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt følges bestandsstatus og -utvikling for disse artene godt. Imidlertid er det vanskelig å beskatte små bestander; for hard beskatning behøver ikke å synes før etter flere år, og selv små tilfeldigheter i bestanden kan føre til at rekrutteringen blir dårligere en tid.

Sekretariatet viser til prinsippet om differensiert forvaltning av rovvilt, jf. rovviltforskriften § 1 og forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark. Med 'differensiert forvaltning' menes at "*hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltartene*". Forvaltningsplanens "sonering" mellom prioriterte beiteområder og områder som er viktige for å oppnå bestandsmålene for rovvilt vil ligge til grunn for Fylkesmannens vurderinger ved saksbehandling av søknader om fellingstillatelse. Terskelen for å innvilge en fellingstillatelse vil være høyere i områder som er prioritert for å oppnå bestandsmålet for rovvilt og hvor det er iverksatt tyngre forebyggende tiltak enn i prioriterte beiteområder. Ved å nytte differensiert forvaltning, mener sekretariatet at prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, herunder lokalisering, i naturmangfoldloven § 12 er ivaretatt.

Ut i fra den vitenskapelige dokumentasjonen som foreligger om bestandsstatus og utvikling for brunbjørn, gaupe og jerv i Hedmark, mener sekretariatet å ha tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å kunne anbefale en kvote for betinget skadefelling av disse artene og anbefale kvote for lisensfelling av brunbjørn, uten at den samlede belastningen blir for stor og irreversible skader vil påføres rovviltbestandene, jf. naturmangfoldloven §§ 8 og 10. Paragrafene 9 og 11 anses ikke som relevante i denne sammenheng.

Ved vurdering av kvote for betinget skadefelling skal rovviltnemnda, ifølge kommentarene til rovviltforskriften § 7 annet ledd, gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede

utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen.

Brunbjørn

Brunbjørnbestanden i Hedmark ut fra Rovviltforliket

I punkt 3.1. i rovviltforliket er størrelsen på brunbjørnbestanden ut i fra antall ynglinger bestemt. Her heter det:

(...) Det skal tilstrebes et jevnere forhold mellom binner og hannbjørn enn i dag, jf. pkt. 2.2.17 og 2.2.18, og det settes et tak på antall hannbjørner slik at dette ikke skal overstige 1,5 ganger antallet binner. Dog ikke slik at uttaket av hannbjørn tas innenfor binneområdene. Antallet binner settes til 6,5 pr. yngling.

Ut i fra dette og det regionale bestandsmålet i Hedmark skal det være 19,5 binner og inntil 29,2 hannbjørner i fylket. Nettotallene ut i fra DNA-kartlegging i og kjent avgang i 2013 tilsier at det var 15 binner og 24 hannbjørner i fylket forut for reproduksjon i 2014. Etter reproduksjon i 2014 er det felt 2 hannbjørner, men antallet individer og ynglinger i 2014 er foreløpig ikke kjent.

Om kvote for betinget skadefelling

I Hedmark er det beregnet at det ble født 2,1 brunbjørnkull i 2013. Det regionale bestandsmålet er dermed ikke nådd (tabell 4). For landet som helhet ble det beregnet at det ble født 6,6 kull i 2013. Dette er under grensen på 10 ynglinger eller mer i Norge som også vil gi nemnda myndighet. Sekretariatets vurdering er at vilkåret om bestandsnivå ikke er oppfylt med hensyn til at rovviltnemnda skal kunne ha myndighet til å fastsette kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i 2014, jf. rovviltforskriften § 8, jf. også §§ 4 og 7.

Sekretariatet mener videre at rovviltnemnda bør anbefale en kvote for betinget skadefelling av brunbjørn overfor Miljødirektoratet. I 2014 fastsatte direktoratet en samlet skadefellingskvote på 6 brunbjørner for regionene 5 (Hedmark), 6 (Midt-Norge), 7 (Nordland) og 8 (Troms og Finnmark). Det ble felt 2 brunbjørner i Hedmark i 2014, begge på skadefelling. Med bakgrunn i kjent avgang av brunbjørn de siste år, kunnskap om bestandsmessige forhold og føringer i forvaltningsplanen samt siste års skadeomfang på bufe, anbefaler sekretariatet en kvote for betinget skadefelling på 4 brunbjørn i Hedmark.

Om lisensfelling av brunbjørn

Lisensfelling er det foretrukne virkemiddelet for regulering av bestanden. Sekretariatet viser til føringene om bestandsstørrelse av brunbjørn i rovviltforliket og nettoantallet av dyr i Hedmark forut for reproduksjon i 2013. Det ble i 2013 registrert 26 hannbjørner i fylket. Bestandsmålet slik det er gitt i Stortingets rovviltforlik tilsier en bestand på ca. 19 hannbjørner og inntil 29 hannbjørner når bestandsmålet er nådd. Når det skal gjennomføres bestandsregulering ved lisensfelling av brunbjørn, må fastsetting av kvoten blant annet basere seg på kjent avgang av individer de siste år.

Sekretariatet viser til naturmangfoldloven sin vektlegging av kunnskapsgrunnlag og føre-var-prinsippet, jf. §§ 8 og 9, videre til pkt. 3.1 i rovviltforliket, samt til kjent avgang av brunbjørn i Hedmark de siste år. Siden 2008 til dags dato er det felt 31 brunbjørner i Hedmark (pluss 1 påkjørt av bil og en med ukjent dødsårsak). Sekretariatet anser at det samlet sett ikke bør felles mer enn fire brunbjørner i Hedmark i 2014 på skadefelling og ved lisensfelling.

Ut i fra skadehistorikk og skadeomfang på sau forårsaket av brunbjørn, er sekretariatet av den oppfatning at rovviltnemnda kan anmode Miljødirektoratet om å åpne for lisensfelling av brunbjørn i deler av Hedmark på eventuell resterende dyr på skadefellingskvoten, jf. Naturmangfoldloven § 14.

Om avgrensing av fellingsområde for lisensfelling av brunbjørn

Siden bestandsmålet ikke er nådd anser sekretariatet at det er viktig at lisensfellingsområdet i størst mulig grad avgrenses med sikte på å ta ut skadegjørende individ.

Sekretariatet viser forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark, og anbefaler at lisensfellingsområdet for bjørn avgrenses til grønn sone, samt blå sone vest for Glomma i Stor-Elvdal.

I dette området inngår følgende kommuner i sin helhet: Folldal, Alvdal, Tynset, Tolga, Os, Ringsaker, Hamar, Løten, Stange og Nord-Odal kommuner. I tillegg inngår de deler av kommunene Åsnes, Våler, Elverum, Åmot, Rendalen og Stor-Elvdal som ligger vest for Glomma, samt den delen av Engerdal kommune som ligger nord og øst for følgende grense: Fra riksgrensen og vestover langs rv 218 til Femundsenden, videre langs Femunden til Gløta og etter denne til Isteren. Videre nordover langs sjøens vestsida til Isterens nordende i Bjørnfjordvika, derfra over til Jonasodden. Videre nordover langs vestsida av Femunden til grensen til Os kommune.

Gaupe

Om kvote for betinget skadefelling,3

Gjennomsnittet for de tre siste årene hvor yngling er kjent (2012, 2013 og 2014) er på 5,3. Sekretariatet anser det som lite sannsynlig at bestandsmålet nås i perioden 2013-2015, gitt antall ynglinger de siste år. Etter sekretariatets vurdering har derfor ikke nemnda myndighet til å fastsette kvote for skadefelling av gaupe i 2014, jf. rovviltforskriften § 8, jf. også §§ 4 og 7.

Det er et begrenset antall søknader om skadefellingstillatelse på gaupe hvert år. Det er ikke felt gaupe på skadefellingstillatelse i Hedmark på sommerstid, og det anses å være vanskelig å få felt gaupe uten sporsnø. Det har forekommet noe skader i inngjerdede beiter, og sekretariatet anser at det er nødvendig med en kvote for betinget skadefelling også av gaupe for å kunne håndtere slike og andre akutte skadetilfeller, inkludert skadesituasjoner i reinbeiteområdene.

Sekretariatet mener videre at rovviltnemnda bør anbefale en kvote for betinget skadefelling av gaupe overfor Miljødirektoratet. I 2014 fastsatte direktoratet en skadefellingskvote på 2 gauper i Hedmark. Med bakgrunn i kjent avgang av gaupe i 2014 og 2015, kunnskap om bestandsmessige forhold og føringer i forvaltningsplanen samt siste års omfang av gaupeskader, anbefaler sekretariatet en kvote for betinget skadefelling på 2 gauper i Hedmark i 2015.

Jerv

Om kvote for betinget skadefelling

Gjennomsnittet for antall ynglinger i Hedmark de tre siste årene (2012-2014) er på 9 og godt over det regionale bestandsmålet (tabell 4). Etter sekretariatets vurdering har nemnda myndighet til å fastsette kvote for skadefelling av jerv i 2015, jf. rovviltforskriften § 8, jf. også §§ 4 og 7. I 2014 fastsatte rovviltnemnda en skadefellingskvote på 4 jerver før beitesesongen. Kvoten ble i august 2014 utvidet til totalt 7 jerver. Det ble felt 2 dyr på skadefelling i 2014. I jaktperioden 2014/2015 ble det felt 11 dyr på lisensjakt.

Det er foreløpig ikke registrert ynglinger i Hedmark i 2015. Ut fra status, utvikling for jervebestanden og kjent avgang de siste årene samt omfang av jerveskader siste år, anbefaler sekretariatet en kvote for betinget skadefelling på 6 jerver i Hedmark i 2015. Sekretariatets vurdering er at denne kvota ikke er til hinder for at bestandsmålet nås neste år.

Sekretariatets forslag til vedtak

Vedtak 1: Kvote for betinget skadefelling av jerv

Rovviltnemndas vedtak fattes med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, jf. rovviltforskriften § 8, jf. også §§ 4 og 7.

Rovviltnemnda viser til den nasjonale målsettingen om fem årlige ynglinger av jerv i Hedmark. Nemnda anser at jervebestanden ligger over bestandsmålet, og at nemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for skadefelling av jerv.

For å forebygge betydelige skader på husdyr og tamrein forårsaket av jerv anser rovviltnemnda at det er behov for en kvote for betinget skadefelling av jerv i Hedmark.

Rovviltnemnda viser til naturmangfoldloven § 7. Nemnda har fått forelagt den siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskapen om jervens bestandsstatus og -utvikling i Hedmark, jf. § 8. Nemnda viser til sekretariatets faglige vurderinger om at den foreslåtte skadefellingskvoten på seks jerver ikke vil påføre bestanden irreversibel skade eller en for stor samlet belastning, jf. § 10. Forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark vil ligge til grunn for iverksettelse av eventuelle fellingstillatelser, jf. også rovviltforskriften §§ 1, 6 og 9. Gjennom denne differensierte forvaltningen er hensynet til lokalisering i naturmangfoldloven § 12 vurdert. Rovviltnemnda anser ikke at §§ 9 og 11 er relevant i denne sammenheng.

Det fastsettes en kvote på seks jerver for betinget skadefelling.

Vedtak 2: Anmodning om kvote for betinget skadefelling av bjørn og åpning for lisensfelling

Rovviltnemnda viser til de nasjonale målsettingene om tre årlige ynglinger av brunbjørn i Hedmark. Nemnda anser at bestanden av brunbjørn ligger under det regionale bestandsmålet og også under grensen på 10 ynglinger nasjonalt, og at nemnda ikke har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling eller lisensfelling av brunbjørn i 2015, jf. rovviltforskriften § 8, jf. også §§ 4 og 7.

For å forebygge betydelige skader på husdyr og tamrein forårsaket av brunbjørn anser rovviltnemnda at det er behov for en kvote for betinget skadefelling i Hedmark. Nemnda har fått forelagt den siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskapen om brunbjørnens bestandsstatus og -utvikling i Hedmark.

Nemnda viser til rovviltforlikets føringer om brunbjørnbestandens størrelse, og videre til sekretariatets faglige vurderinger om at den foreslåtte skadefellingskvoten på fire bjørner ikke vil påføre bestanden irreversibel skade eller en for stor samlet belastning. Det vises her også til at bestanden i Hedmark er en del av den svenske delbestanden.

Forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark vil ligge til grunn for iverksettelse av eventuelle fellingstillatelser, jf. også rovviltforskriften §§ 1, 6 og 9.

Rovviltnemnda anmoder Miljødirektoratet om å fatte et vedtak om kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i Hedmark i 2015. Nemnda anbefaler en kvote på fire brunbjørner.

Rovviltnemnda viser til at det i en del prioriterte beiteområder i Hedmark årlig er omfattende skader forårsaket av brunbjørn. Rovviltnemnda anmoder Miljødirektoratet om å åpne for lisensfelling av brunbjørn i Hedmark på eventuell gjenværende skadefellingskvote til høsten. Nemnda anser at det maksimalt kan felles fire brunbjørner totalt ved skadefelling og lisensfelling i Hedmark.

Rovviltnemnda viser til ny forvaltningsplan for rovvilt i Hedmark, og anbefaler at lisensfellingsområdet for bjørn avgrenses til grønn sone, samt blå sone vest for Glomma i Stor-Elvdal.

I dette området inngår følgende kommuner i sin helhet: Folldal, Alvdal, Tynset, Tolga, Os, Ringsaker, Hamar, Løten, Stange og Nord-Odal kommuner. I tillegg inngår de deler av kommunene Åsnes, Våler, Elverum, Åmot, Rendalen og Stor-Elvdal som ligger vest for Glomma, samt den delen av Engerdal kommune som ligger nord og øst for følgende grense: Fra riksgrensen og vestover langs rv 218 til Femundsenden, videre langs Femunden til Gløta og etter denne til Isteren. Videre nordover langs sjøens vestsida til Isterens nordende i Bjørnfjordvika, derfra over til Jonasodden. Videre nordover langs vestsida av Femunden til grensen til Os kommune.

Vedtak 3: Anmodning om kvote for betinget skadefelling av gaupe

Rovviltnemnda viser til de nasjonale målsettingene om 10 årlige ynglinger av gaupe i Hedmark. Nemnda anser at bestanden av gaupe ligger under det regionale bestandsmålet, og at nemnda ikke har myndighet til å fatte vedtak om kvote for skadefelling av gaupe i 2014, jf. rovviltforskriften §§ 8, jf. også §§ 4 og 7.

For å forebygge skader på husdyr og tamrein forårsaket av gaupe anser rovviltnemnda at det er behov for en kvote for betinget skadefelling i Hedmark. Nemnda har fått forelagt den siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskapen om gaupas bestandsstatus og -utvikling i Hedmark.

Nemnda viser til sekretariatets faglige vurderinger om at den foreslåtte skadefellingskvoten på to gauper ikke vil påføre bestanden irreversibel skade eller en for stor samlet belastning.

Forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark vil ligge til grunn for iverksettelse av eventuelle fellingstillatelser, jf. også rovviltforskriften §§ 1, 6 og 9.

Rovviltnemnda anmoder Miljødirektoratet til å fatte et vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe i Hedmark. Nemnda anbefaler en kvote på to gauper.